

Anmeldelser

Poul Blak, *Journalistik – håndværk og hærværk*, Højbjerg: Forlaget Hovedland, 1998; Pierre Bourdieu, *om TV – og journalistikkens magt*, København: Tiderne Skifter, 1998; Timothy E. Cook, *Governing with the News: The News Media as a Political Institution*, Chicago: University of Chicago Press, 1998.

Medier er tydeligvis blevet „in“. Fortsat flere unge ønsker at gøre karriere i medierne. Så mange er de, at de danske uddannelsesinstitutioner er gået i stærk konkurrence med hinanden om at tilbyde studier, der kan fungere som adgangsbillet til mediekarrieren – og tikkende taxametre for rare undervisningsministerielle kroner.

Fortsat flere skriver om medierne. Studieværter har fået *star quality* i sladderbladene. Den trykte såvel som den æterbårne presse beskuer sin egen verden i særlige mediemagasiner. Samfundsvidenskabelige tidsskrifter udgiver temaanumre om medierne. Og der skrives bøger om medierne – og dermed anmeldelser af samme! – som aldrig før.

Her anmeldes tre stilmæssigt meget forskellige bøger skrevet af henholdsvis en journalist, en sociolog, der forsøger sig som formidler, og en politolog. Indholdsmæssigt er fokus imidlertid rettet samme sted hen: Journalistikkens grundvilkår i dag og dens rolle i det moderne demokrati. Mest udpræget hos Blak og Bourdieu analyseres journalistikkens historie som et forfald. Men hos alle tre forfattere er der samtidig overvejelser over, hvordan journalistikken kan styrkes som et helt nødvendigt element i det moderne demokrati.

Normativt tager de alle mere eller mindre eksplicit udgangspunkt i pressens klassiske selvforståelse: oplysningsidealet om journalistikken som den kritiske, kontrollerende fjerde statsmagt. Diagnosen stilles på baggrund af afvigelser fra dette ideal. Og årsagerne til pressens sygdomme lokaliseres de samme steder, ganske særligt i den stigende kommercialisering af medierne.

Det er der i og for sig ikke noget nyt i. Mange andre analyser har taget udgangspunkt i samme normative ideal, stillet samme diagnose, og givet samme forklaringer på pressens sygdomme. Det er heller slet ikke her, bøgernes – eller rettere: to af bøgernes – kvaliteter ligger.

Blak er ikke teoretiker. Og prætenderer ikke at være det. Han er håndværker. En håndværker, der brænder for sit fag: journalistikken. Og som bekymrer sig dybt over den tilstand, det befinder sig i.

Blaks styrke er, at han kan sit håndværk. Ualmindelig godt endda. Derfor formår han levende og engageret at få formidlet sin bekymring over det hærværk, han i sit daglige virke ser sit fag udsat for. Som for eksempel:

- Kontorjournalisterne, der ikke gider lette bagdelen for at komme ud og finde nyhederne i virkelighedens verden, men som i stedet selv skaber dem. Ved hjælp af telefonen. „Hvad er det, der får især yngre journalister til at tro, at af alle de sanser de – som de fleste andre – er udstyrede med, behøver de kun at presse lyttelapperne mod telefonrøret?“ Blaks gode råd lyder: „Stol aldrig på en telefonstemme. En telefonstemme er lyden fra et menneske, der står i skjul!“ (pp. 17, 18).

Anmeldelser

Poul Blak, *Journalistik – håndværk og hærværk*, Højbjerg: Forlaget Hovedland, 1998; Pierre Bourdieu, *om TV – og journalistikkens magt*, København: Tiderne Skifter, 1998; Timothy E. Cook, *Governing with the News: The News Media as a Political Institution*, Chicago: University of Chicago Press, 1998.

Medier er tydeligvis blevet „in“. Fortsat flere unge ønsker at gøre karriere i medierne. Så mange er de, at de danske uddannelsesinstitutioner er gået i stærk konkurrence med hinanden om at tilbyde studier, der kan fungere som adgangsbillet til mediekarrieren – og tikkende taxametre for rare undervisningsministerielle kroner.

Fortsat flere skriver om medierne. Studieværter har fået *star quality* i sladderbladene. Den trykte såvel som den æterbårne presse beskuer sin egen verden i særlige mediemagasiner. Samfundsvidenskabelige tidsskrifter udgiver temaanumre om medierne. Og der skrives bøger om medierne – og dermed anmeldelser af samme! – som aldrig før.

Her anmeldes tre stilmæssigt meget forskellige bøger skrevet af henholdsvis en journalist, en sociolog, der forsøger sig som formidler, og en politolog. Indholdsmæssigt er fokus imidlertid rettet samme sted hen: Journalistikkens grundvilkår i dag og dens rolle i det moderne demokrati. Mest udpræget hos Blak og Bourdieu analyseres journalistikkens historie som et forfald. Men hos alle tre forfattere er der samtidig overvejelser over, hvordan journalistikken kan styrkes som et helt nødvendigt element i det moderne demokrati.

Normativt tager de alle mere eller mindre eksplicit udgangspunkt i pressens klassiske selvforståelse: oplysningsidealet om journalistikken som den kritiske, kontrollerende fjerde statsmagt. Diagnosen stilles på baggrund af afvigelser fra dette ideal. Og årsagerne til pressens sygdomme lokaliseres de samme steder, ganske særligt i den stigende kommercialisering af medierne.

Det er der i og for sig ikke noget nyt i. Mange andre analyser har taget udgangspunkt i samme normative ideal, stillet samme diagnose, og givet samme forklaringer på pressens sygdomme. Det er heller slet ikke her, bøgernes – eller rettere: to af bøgernes – kvaliteter ligger.

Blak er ikke teoretiker. Og prætenderer ikke at være det. Han er håndværker. En håndværker, der brænder for sit fag: journalistikken. Og som bekymrer sig dybt over den tilstand, det befinder sig i.

Blaks styrke er, at han kan sit håndværk. Ualmindelig godt endda. Derfor formår han levende og engageret at få formidlet sin bekymring over det hærværk, han i sit daglige virke ser sit fag udsat for. Som for eksempel:

- Kontorjournalisterne, der ikke gider lette bagdelen for at komme ud og finde nyhederne i virkelighedens verden, men som i stedet selv skaber dem. Ved hjælp af telefonen. „Hvad er det, der får især yngre journalister til at tro, at af alle de sanser de – som de fleste andre – er udstyrede med, behøver de kun at presse lyttelapperne mod telefonrøret?“ Blaks gode råd lyder: „Stol aldrig på en telefonstemme. En telefonstemme er lyden fra et menneske, der står i skjul!“ (pp. 17, 18).

- Kildemæssigt overkill. Forestillingen om, at jo flere kilder med forskellige meninger, der læses på en historie, jo tættere kommer man den objektive artikel. „Resultatet bliver under alle omstændigheder ubegribelig kedsommeligt og ligegyldigt: En dårlig artikel! Sagen er ikke belyst. Den er overbelyst!“

- Den halsstarrige konkurrence, der gør produkterne ens. „De tider er (indtil videre?) slut, hvor aviserne siger: ‘Her er vi med de og de tilbud. Hvis det ikke rammer Deres smagsløg, må vi bede dem købe en anden avis!’“ (p. 34). I stedet udviskes enhver forskel for at tilfredsstille den gennemsnitlige konsument og dermed score de store markedsandele.

- De nye danske studieværter, hvis væsentligste kvalifikationer er deres kønne, unge ansigter, der gør sig godt på skærmen. Men: „De siger banaliteter! De lytter ikke efter svarene! De afbryder ufor-skammet ... Og sidder alene og sigter efter det sekund, hvor der takkes af, fordi man skal over til noget andet (nogle andre)!“ Og Blaks alternativ? „Jeg er flasket op med Flemming Madsen. Jeg vil have mere Flemming Madsen! Og vi er *mange!*“ Der er i al fald Blak og nærværende anmelder!

Eksemplerne er mange. De er præcist beskrevet; man genkender dem. De kommer indefra – fra én, der elsker sit fag og bekymrer sig. Og løsningen? Gør som Blak. Research som ham. Skriv som ham. Vær engageret som ham.

Blak har begået en velskrevet, engageret og vedkommende bog. Den bør læses af alle, der ønsker at gøre mediekarriere. Og alle, der ønsker at gøre karriere ved at skrive *om* medierne.

Bourdieu for eksempel! Hvor styrken hos Blak ligger i den engagerede praktikers personligt oplevede og formidlede

erfaringer, ville styrken hos Bourdieu og Cook kunne ligge i den teoretisk informerede analyse af journalistikken. Det gør den også hos Cook, der vedkender sig at være akademiker, som Blak vedkender sig at være praktiker. Hos begge kommer der noget rigtig godt ud af det.

Bourdieu derimod forsøger sig som den formidlende intellektuelle. Det kommer der noget rigtig skidt ud af. En bog, der er noget nær en katastrofe.

Lad os starte med den del af katastrofen, Bourdieu ikke kan klandres (fuldt ud) for: Oversættelsen. Den er foretaget af Karen Nicolajsen, der ellers nok plejer at kunne sit håndværk som oversætter. Men her er det gået for hurtigt. For eksempel:

- „Graden af et kommunikationsorgans autonomi kan utvivlsomt måles på parten af indtægter der hidhører fra reklamer og statsstøtte (i form af annoncer eller subventioner) og også på koncentrationsgraden af annoncører“ (p. 81). Det er simpelthen ikke dansk, fr. Nicolajsen. Og det skyldes i dette tilfælde ikke, at Bourdieu skriver et radbrækket fransk, men en alt for hurtig, alternativt doven, ord-for-ord ordbogsoversættelse, som hverken gengiver de enkelte ord eller sætningen i sin helhed på korrekt dansk. Det her har intet at gøre med, at oversætteren „tydeligvis (prøver) at leve op til Pierre Bourdieus opfattelse af tankearbejdet“ (p. 119), som det hedder i Jørgen Bonde Jensens apologi for forfatter og oversætter i bogens efterskrift. „Parten“ hedder „andelen“ på dansk; „hidhører fra“ er noget, der „stammer fra“ en for længst svunden tid; og „subventioner“ er et helt almindeligt og forståeligt ord på fransk, men på dansk hedder det altså „tilskud“.

- Eller hvad med: „Man kan ikke, man bør ikke nøjes med at denuntiere (sic!)

nogle ansvarlige ...han tilbragte sin tid med at denuntiere (sic!) hans forfladige kulturelle konformisme“ (p. 62). „Med mediernes tendens til at celebrere (sic!) kommercielle produkter der er udsat til at ende på deres bestsellerlister...“ (pp. 67-68). „... desto mere er de tilbøjelige til at kollaborere (sic!)“ (p. 71). To sider længere fremme kollaborerer man imidlertid ikke længere: „... jeg fordømmer naturligvis ikke på forhånd enhver form for samarbejde med aviser, radio eller TV“ (p. 73). Jamen, når der nu findes et godt dansk ord, hvorfor skal hele afsnittet så have overskriften „Kollaboration“ (p. 69), når det ikke omhandler samarbejde med tyskerne under sidste verdenskrig?

- Det er imidlertid ikke blot enkelte ord, den er gal med. Der gengives også helt ubearbejdet franske vendinger og sætningskonstruktioner på dansk. Eller rettere: ikke-dansk. Som for eksempel: „For at forstå det der foregår på TF1, må man indkalkulere alt det som TF1 skylder det faktum at kanalen befinder sig i et univers af objektive relationer mellem forskellige kanaler der ligger i indbyrdes konkurrence, men en konkurrence der i sin form er defineret af styrkeforhold som ikke opfattes, men som kan fattes gennem indikatorer som markedsandele, vægt hos annoncørerne, den samlede kapital af prestige-journalister, osv.“ (p. 45). Moerlille ville have fået hjerteslag, hvis hun var blevet præsenteret for den svada.

En så mangelfuld og forstyrrende oversættelse vanskeliggør selvsagt en bedømmelse af bogen fra Bourdieus egen hånd. Eller rettere: mund. For bogens hovedkapitler udgøres af „den gennemsete og rettede transkription af den fuldstændige båndoptagelse af to udsendelser, lavet den 18. marts 1996 som led i en serie fore-

læsninger fra Collège de France og sendt på Paris Première i maj 1996“ (p. 7).

Udgivelsen er dybt problematisk. Det er i sig selv sympatisk, at Bourdieu vil gennemføre en kritisk granskning af tv-mediet. Det er sympatisk, at han vil formidle sin kritik til et bredere publikum uden eksplicit brug af sin ellers ofte svært tilgængelige begrebsdannelse. Det er sympatisk, at han vil formidle så bredt som muligt og derfor benytter tv som medium. Og det er for så vidt sympatisk, at han gennem sin formidling i tv ønsker at demonstrere, at tv kan fungere på andre betingelser end de normale, som netop er genstanden for hans kritik.

Men Bourdieus formidlingskoncept er kikset. Så aldeles.

Når han overhovedet har indvilliget i at optræde på det tv, som han ellers ikke har meget til overs for, skyldes det, at han har fået helt exceptionelle vilkår: Hans taletid er ikke begrænset, emnet er ikke pålagt ham, ingen kan kalde ham til orden under henvisning til tekniske forhold, publikum-der-ikke-vil-kunne-forstå-ham osv. Og hvad bruger han så disse exceptionelle betingelser for at hudflette tv-mediet til? Til at holde en forelæsning!

Det er simpelthen fantasifuldt. Og afslører en total mangel på indsigt i, at ethvert medium giver muligheder og begrænsninger. Hvor Bourdieu eksempelvis kunne have benyttet den udstrakte sendetid til konkret at påvise sine pointer ved at lade dem ledsage af klip fra de tv-udsendelser, han kritiserer, så vælger han blot at stille sig op på et podium og holde en forelæsning. Men netop her er en af tv-mediets begrænsninger. Et billedbåret medium kan ikke klare en forelæser, der i flere timer er reduceret ned på en 14" skærm. Ingen kan fortænke seere i at zappe væk fra en så søvndyssende forestilling.

Ydermere nægter Bourdieu også, at der skulle være forskel på tale og skrift. Og vælger derfor ubearbejdet i bogform at udgive den fra tale til tekst overførte version af forelæsningsen med hele vældet af indskud og mangelfuldt opbyggede sætninger. Det kan vist kun foregå i det miljø af intellektuel selvovervurdering, som alene Frankrig formår at fostre.

Samtidig får Bourdieu ufrivilligt afsløret, at han enten ikke formår at forelæse eller at vælge et emne, der – nu da han ellers ifølge eget udsagn havde frit valg – egner sig til forelæsning. Det er simpelthen trættende om og om igen at få at vide, at det her emne egentlig krævede mere tid for at kunne belyses ordentligt.

Hvad værre er: Nu da han gør tilhørerne i auditoriet på Collège de France, seerne på Paris Première og læserne af hans bog den prisværdige tjeneste kritisk at granske tv-mediet uden at pakke det hele ind i så svært tilgængelige sproglige gevandter som normalt, så slår det én, hvor lidt han i virkeligheden har at byde på neden under tøjet.

Bevares, hans observationer og kritik er ganske rigtig: At der sjældent finder samtale sted i tv, men en iscenesat konfrontation mellem mindst to modsatrettede synspunkter, der så skal gøre det ud for en demokratisk debat; at udsendelser gennemføres efter en på forhånd skrevet og genneminstrueret drejebog uden mulighed for improvisation; at der serveres, som Bourdieu kalder det, „omnibusnyheder“, det vil sige nyheder for alle og derfor nyheder, „der ikke sætter noget på spil, ikke deler, som skaber konsensus, interesserer alle, men på en måde så de ikke berører noget vigtigt“ (p. 17); at seertallet gøres til dommer; osv.

Pointen er blot, at alt dette er enhver tv-seer bekendt i forvejen. Det er også skrevet før. Men for at det skal blive ved-

kommende, må det enten skrives med Blaks engagerede og skarpt kritiske pen. Eller også må det skrives som en teoretisk informeret analyse, der giver os fortolkningsmuligheder, vi ikke havde i forvejen, sådan som vi skal se, det er tilfældet hos Tim Cook.

Om Bourdieu må man som barnet i H.C. Andersens eventyr sige: Han har ikke noget på. Og det, man så ser, er der ikke megen saft og kraft i. Derfor er det helt ubegribeligt – bortset fra at der altid er dem, der vil bedrages (af fransk intellektualisme) – hvorfor bogen vil blive udgivet i mindst 25 lande. Også når man betænker, at dens mange eksempler er så lokalt franske, at der til den danske udgave er lavet en flere siders ordoplysning primært med beskrivelser af egenavne, som kun få, meget frankofile vil have kendskab til.

Et enkelt formildende træk ved bogen skal dog fremhæves: Midt i det franske åndssnobberis overbevisning om det franske sprogs overlegenhed i forhold til alle andre sprog er det befriende med en franskmænd, der ikke holder sig tilbage fra at krydre sit sprog med engelske udtryk. Og som undertiden underfundigt og genialt leger med disse sproglån, som når han med udtrykket „fastthinking“ spidder de medieliderlige intellektuelle, der stiller op med en mening om hvad som helst, blot det bringer dem selv frem i offentlighedens spotlys.

Timothy Cook, derimod, har meget på. Heriblandt ikke tidligere sete gevandter i medieforskningen.

Hans bog bærer titlen: *Governing with the News* og undertitlen: *The News Media as a Political Institution*. I forening angiver titel og undertitel meget præcist bogens centrale budskab.

Undertitlen først. Den indikerer i første omgang, at Cook afviser forestillin-

gen om, at nyhedsmedierne kun er medier: Måske nok kritiske, men alligevel politisk neutrale videreformidlere eller afspejlinger af synspunkter og holdninger, der er formet andre steder i samfundet. Det er den opfattelse, journalister selv har af deres arbejde, men det er samtidig også en opfattelse, de kan have en, om end ofte ubevist, egeninteresse i at kolportere. Det har været en udbredt opfattelse hos mange medieforskere, og den findes såmænd også hos politologer.

Men det er også en opfattelse, der længe har været imødegået kraftigt i medieforskningen. Allerede i 1970'erne afdækkede en række amerikanske sociologer gennem grundige feltstudier af, hvad der rent faktisk foregår i redaktionslokalerne, hvordan journalister *producerer* – og altså ikke blot rapporterer – nyheder. I hele det daglige virvar af hændelser foretager journalister en udvælgelse af, hvad *de* finder nyhedsværdigt. Og journalisternes kriterier i selektionsprocessen er ikke neutrale, men nok så retningsbestemte.

Cook er slået af, at trods store forskelle hos de organisationer, der producerer nyheder, hvad angår publikum (national vs. lokal, borgerlig vs. arbejderklasse), teknologi (elektronisk vs. trykt), hyppighed (daglig vs. ugentlig) etc., så er produktionsprocessen og nyhedernes indhold så påfaldende ens på tværs af organisation, at det giver mening at tale om nyhedsmedier som én institution. Cook følger her en gængs nyinstitutionel opfattelse, at institutioner er adfærdsmønstre „identifiable across the organizations that are generally seen within a society to preside over a particular social sphere“. De regler og procedurer, der udgør institutioner, bliver opfattet som „the quasi-natural ways to get things done“ af såvel institutionens egne aktører som dem, der befinder sig udenfor.

Man behøver ikke vende blikket mod USA for at illustrere Cooks pointe. Tænk blot på debatten om bruddet på DR's monopol for lidt over ti år siden, hvor det borgerlige Danmark jublede over, hvor meget bedre (læs: mindre venstredrejet) journalistik, den nye konkurrencesituation ville resultere i. Og hvad fik man? Mere af samme slags. Eller tag dagens produkter fra Rådhuspladsen i København og Viby J: Kan nogen se forskellen i nyhedsdækningen?

Cook går et skridt videre. Nyhedsmedierne udgør ikke alene en institution, men en politisk institution. Ikke i partipolitisk forstand, men ved at være en del af det politiske system, „government“, på linje med eksempelvis de tre væsentligste politiske institutioner, der nævnes i den amerikanske forfatning: Kongressen, præsidenten og domstolene. De er med andre ord i konkret institutionel, om end ikke i konstitutionel forstand en „fourth branch of government“, en politisk institution, uden hvilken de øvrige politiske institutioner ikke ville fungere. Derfor: „Governing with the News“.

Som nævnt afviser Cook afspejlingsopfattelsen af nyhedsmedierne, idet der ved brug af pressens rutinerede normer for den journalistiske virksomhed oplagt foregår en skæv selektion, herunder når pressen foretager de udbredte, „strategiske objektivitetsritualer“, som også Blak og Bourdieu begge gennemgår, og som får det til at se ud, som om der *ikke* foregår en selektion, og slet ikke en ensidig sådan. Men nyheder skal være „interessante“ for at have nyhedsværdi. Og her dikterer produktionsværdier som „drama, novelty, timeliness, vividness, color, easily described stories with two distinct sides, terseness, good visuals, pithy soundbites“ ofte en histories vinkling eller det spil, den bringes i (p. 5).

Men samtidig er det lige så oplagt, at journalister ikke foretager en selektion frit ud i luften, som de så blot giver en vinkling. Nyheder skal også være „væsentlige“ for at have nyhedsværdi. Og her er andre politiske aktører medbestemmende. Nyhedsværdi bliver derfor noget, der forhandles – mellem nyhedsjournalister og andre politiske aktører:

„officials and journalists each control important resources because of the duality whereby news is to be both important and interesting. Politicians dictate conditions and rules of access and designate certain events and issues as important by providing an arena for them. Journalists, in turn, decide whether something is interesting enough to cover, the context in which to place it, and the prominence the story receives“ (p. 12).

Det betyder, at den politiske dagsorden ikke fastsættes af nyhedsjournalisterne eller af eksempelvis folketingspolitikere alene, men i et forhandlingsspil mellem disse parter. Folketingsmedlemmer, der har behov for at profilere sig, vil derfor kaste sig over emner, som de forventer har nyhedsværdi, og dermed er mediernes præferencer med til at danne Folketingets dagsorden. Men samtidig vil nyhedsreportere, som prøver at afdække de gode og gerne saftige Christiansborg-historier, også lytte til de folketingsmedlemmer, som de anser for at være indflydelsesrige, fordi netop de må forventes at sidde inde med historierne.

Sådan har samspillet imidlertid ikke altid været. Det er i og for sig gammelt stof. Medieforskere har længe genfortalt mediernes evolutionshistorie fra deres opdukken i sidste århundrede, hvor de nærmest var talerør for politikere og udgjorde en del af partimaskineriet, til at kommercialiseringen af medierne frigjorde dem fra den politiske tilknytning, så-

ledes at journalister i omnibuspressen fik stor politisk autonomi og dermed udviklede journalistikkens normer om politisk neutralitet og objektivitet.

Det nye hos Cook er, at han viser, at det er en mere kompliceret historie end som så. For på den ene side har der nok været tale om en udvikling af objektivitetsnormer (eller som nævnt: objektivitetsritualer) med en tilsyneladende uafhængighed af andre aktører. Men Cook viser samtidig, at politikere har været med hele vejen, og at nyhedsmedierne og politikere i virkeligheden har været dybt afhængige af hinanden hele tiden. Det var selvfølgelig tydeligt, da medierne var en del af partimaskinen. Men det er også politikere, der har været med til at skabe den uafhængige presse ved at give støtte til pressens produkter gennem afgiftsfritagelser, favorabel postfrankering og anden lovgivning. Og i dag leverer offentlige myndigheders PR-medarbejdere „the raw (or, more correctly, predigested) material for journalistic accounts“. Myndighedernes (presse)lokaler er blevet de naturlige steder for journalisterne at flokkes – jo vægtigere myndighedens chef vurderes, jo større er flokken.

I bogens tredje del med overskriften „Government by Publicity“ gennemgår Cook relationerne mellem presse og andre vigtige institutioner i det amerikanske politiske system: præsident, bureaukrater, kongresmedlemmer og Højesteret. Det er en ganske spændende analyse, især for politologer, der ikke er forvante med presseforskning, der tager pressens samspil med de klassiske politiske institutioner under direkte behandling. Det ville være interessant at få gennemført en tilsvarende analyse af danske forhold.

I modsætning til de andre politiske aktører, Cook behandler, er der ikke forfatningsmæssige forskrifter for udpeg-

ning af journalister eller for, hvordan de kan holdes til ansvar. Hvilket bliver et problem, hvis nyhedsmedierne udgør en politisk institution, som de øvrige institutioner fungerer i samspil med. Derfor slutter Cook sin bog med at spørge, om nyhedsmedierne udfylder de funktioner, de har fået tildelt. Ifølge ham: Nej.

„If the American political system has become increasingly dependent on the news media, not merely to communicate with the American people but to communicate among elites and activists and to help the very process of government, it has empowered an institution that is neither well-designed to do so nor effectively politically accountable. Political actors have become skilled at it as well, but the demands on the news do not match the needs of a polity“ (p. 169).

Skal man blot acceptere, at det er sådan? Ikke nødvendigvis. For hvis ikke nyhedsmedierne helt alene har skabt sig selv, men er skabt i et samspil med andre politiske aktører, så kan det selvfølgelig også overvejes, om ikke disse aktører bevidst kan påvirke betingelserne for nyhedsformidling i anden retning, end tilfældet er i dag. Det antydes faktisk i selve bogens titel, der typografisk er sat op, så den kan læses uden „with“: „Governing the News.“ Og Cook benytter derfor bogens konkluderende kapitel, som han kalder „Toward Redesigning a News Media Policy“ til blandt andet at overveje måder at demokratisere nyhedsmedierne på.

Tim Cooks bog er væsentlig, fordi den ved at benytte en institutionel tilgang giver et helt nyt perspektiv på nyhedsmediernes funktionsmåde i et moderne, demokratisk politisk system. Derfor bør den læses. Derfor bør den diskuteres. Det uanset, at den også bærer præg af at være første skridt på vejen til at udvikle af det institutionelle perspektiv på nyhedsme-

dierne, hvilket ikke mindst er tilfældet i policy rekommandationerne i konklusionskapitlet, der for nogens vedkommende kan virke lidt blåøjede.

Erik Albæk
Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning
Aalborg Universitet

Erik Oddvar Eriksen, *Kommunikativ ledelse – om styring av offentlige organisasjoner*, Bergen: Fagbokforlaget, 1999, 253 s., NOK 298,00.

Forvirringen om værdigrundlaget for den moderne offentlige sektor er stor. Retfærdiggørelsen af den offentlige sektor er en kamp mellem klassiske og moderne opfattelser af, hvad det offentlige bør tage sig af. Op- og udbygningen af de vestlige velfærdsstater foregik ud fra deisen, at når et socialt, sundhedsmæssigt eller kulturelt problem opstod, blev det kanaliseret ind i det politiske system og automatisk lagt ind i den offentlige opgaveportefølje. Siden 1980'erne og især i dag udfordres det klassiske tankesæt omkring velfærdsstaterne af teorier og modeller vedrørende markedet, åbne organisationer, incitamentsstyring osv.

I praktisk politik og administration er forvirringen om rationalet for den statslige og kommunale opgavevaretagelse udtalt. Inden for kommunal pleje og omsorg forsøger nogle kommuner at sondre mellem personlig pleje og praktisk bistand. Det påstås, at det første ikke kan udliciteres, mens det godt kan lade sig gøre – siges der – når det gælder det praktiske arbejde. Der er også blevet moderne at tale om basale ydelser og tillægssydelser. Sidstnævnte kan borgerne få hos det offentlige – vedlagt et girokort! I det